

FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I
ENERGETSKU UČINKOVITOST

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo graditeljstva i
prostornoga uređenja

FOND ZA
ZAŠTITU OKOLIŠA
I ENERGETSKU
UČINKOVITOST

Energetska obnova višestambenih zgrada

Europska unija
Zajedno do fondova EU

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo regionalnoga razvoja
i fondova Europske unije

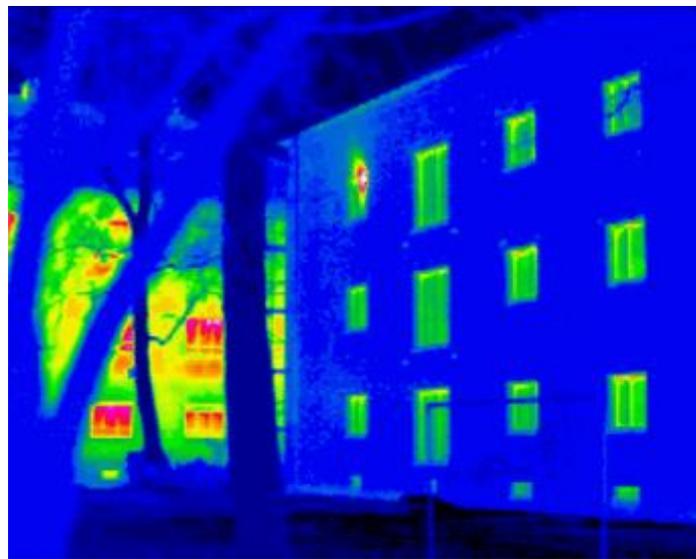
EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

Operativni program
KONKURENTNOST
I KOHEZIJA

Zašto energetska obnova zgrada?

- u zgradama se troši više od **42,3%** od ukupne potrošnje energije
- u posljednjih 30 godina taj udio kontinuirano raste
- većina zgrada u Hrvatskoj je izgrađena do kraja osamdesetih i ima slabu ili nikakvu toplinsku izolaciju
- takve zgrade troše **5x** više energije od zgrada energetskog razreda B

Definicija višestambene zgrade

- ✓ zgrada u kojoj se najmanje **66%** korisne površine zgrade koristi za **stanovanje**
- ✓ ima **3 ili više** stambenih jedinica
- ✓ upravlja **upravitelj zgrade**
- ✓ čini **jedinstvenu arhitektonsku cjelinu**-konstruktivna, funkcionalna i oblikovna cjelina, koja se sastoji od jedne ili više dilatacija

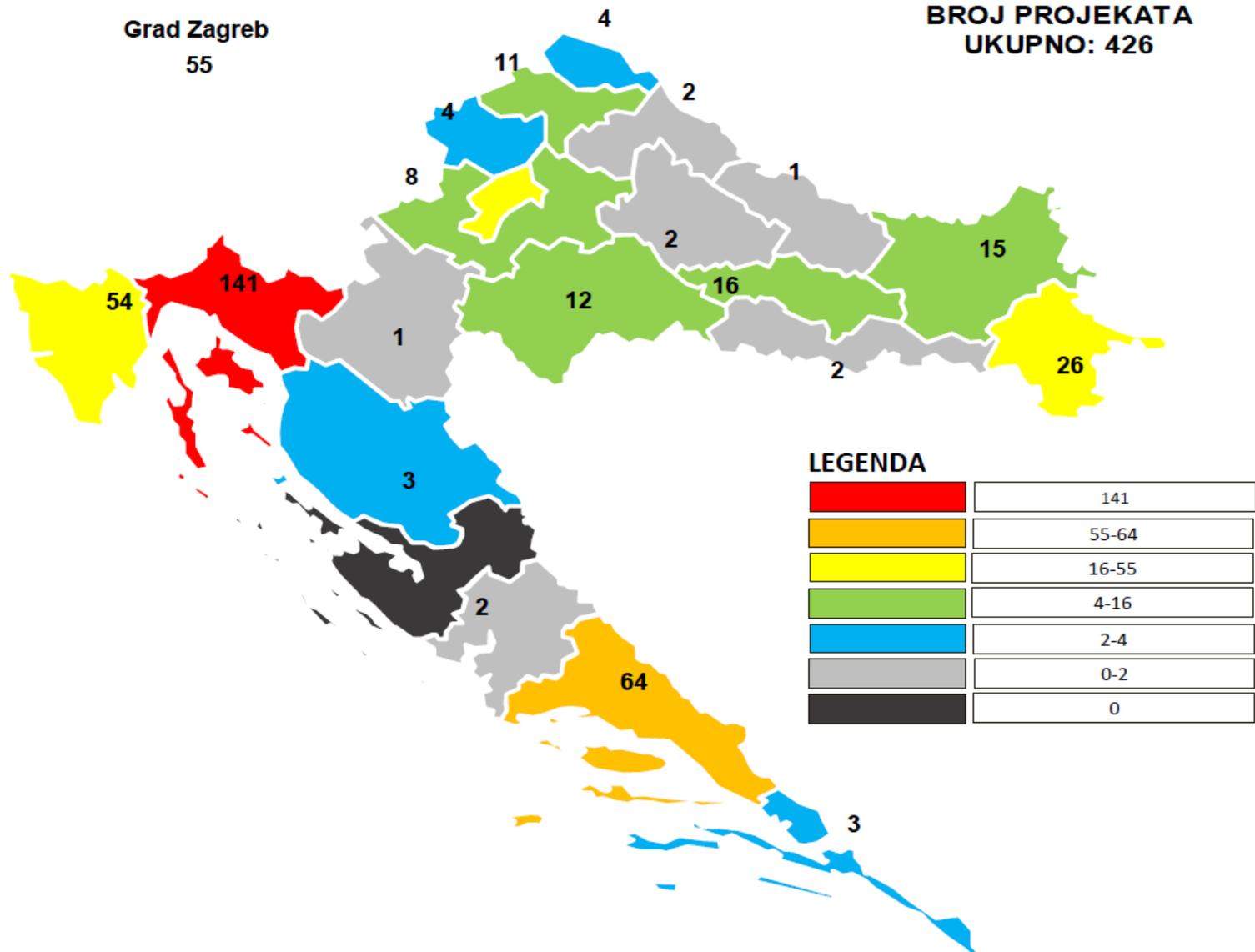
U tri godine provedbe programa...

- Odobreno sufinanciranje za:
 - **1347** energetskih pregleda
 - **915** projekata obnove
 - **430** obnova zgrada
 - **417** projekata ugradnje individualnih mjerila potrošnje toplinske energije – ugradnja 164.100 razdjelnika i 282 kalorimetra u 39.000 stanova
- Prosječno postignute uštede – **62%**

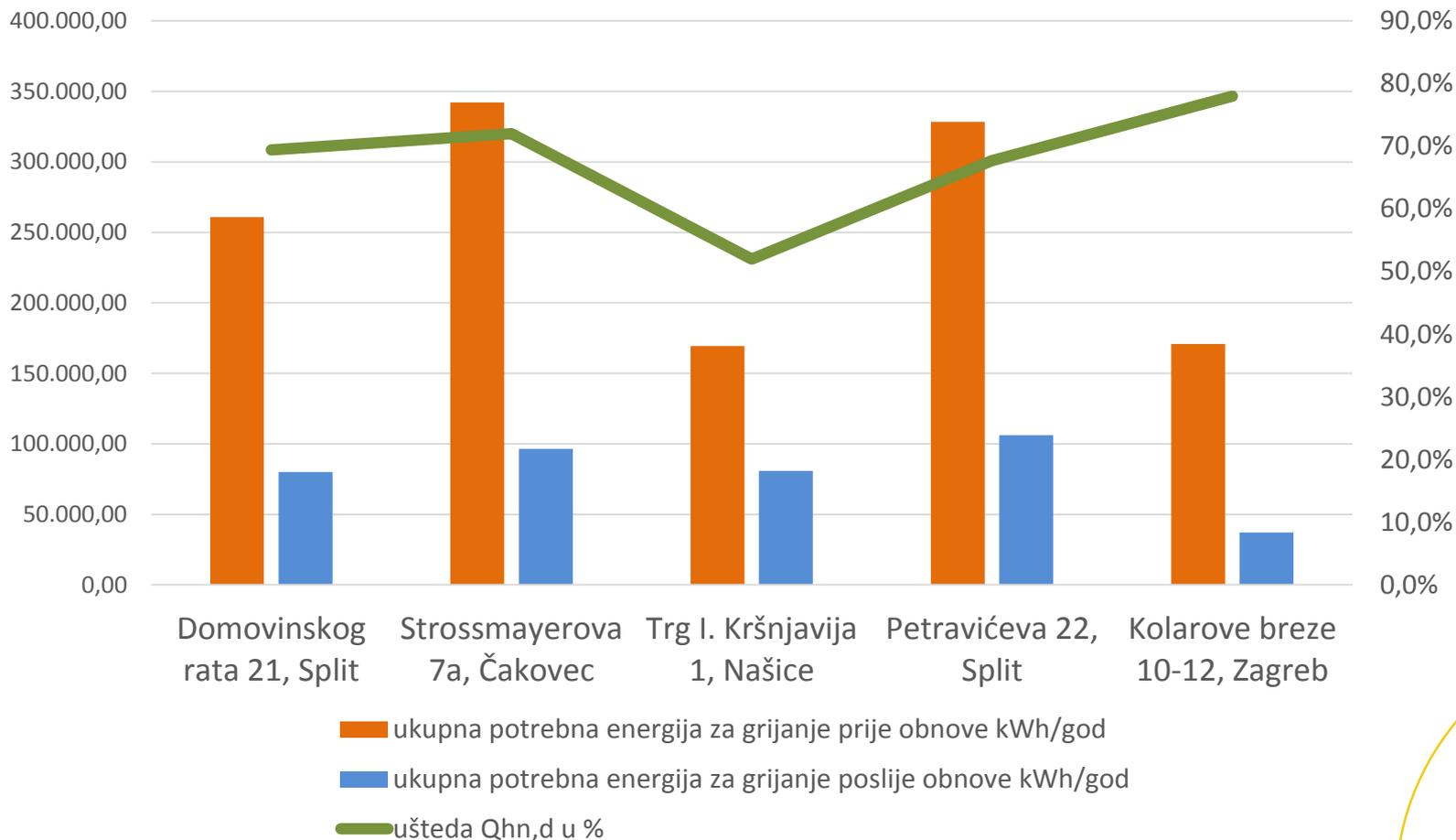

Projekti obnove po županijama...

Primjeri dobre prakse...

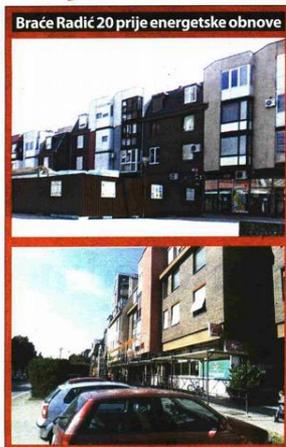
Smanjenje potrošnje energije u obnovljenim višestambenim zgradama

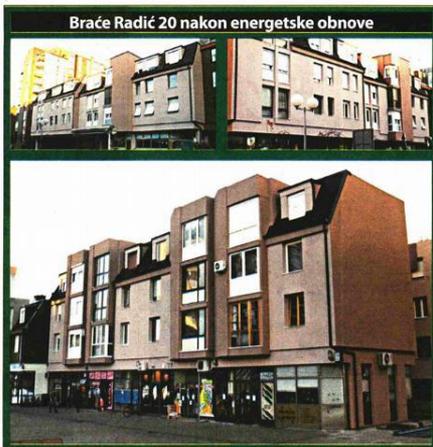
Primjer energetske obnove - Čakovec

- ▶ Zgrada se nalazi u Čakovcu na adresi Strossmayerova 7a. Ima 48 stanova i ukupne je površine 3.900 m². Energetska obnova zgrade uključivala je toplinsku zaštitu vanjske ovojnice (krov, fasada, pod) i zamjenu vanjske stolarije. Potreba za toplinskom energijom je smanjena čak **72%**, dok su CO₂ emisije smanjene za 40 tona godišnje.
- ▶ **Ukupna vrijednost investicije: 2.159.408,18 kn**
- ▶ **Iznos sudjelovanja Fonda: 863.763,27 kn (40%)**

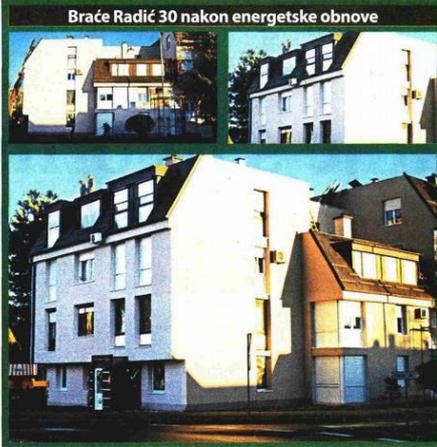

Brće Radić 20 prije energetske obnove

Brće Radić 20 nakon energetske obnove

Brće Radić 30 nakon energetske obnove

Brće Radić 30 prije energetske obnove

ZTB STAN Prvi u Varaždinu i među prvima u Hrvatskoj energetske obnovi višestambene zgrade

Radovi završili prije blagdana, stanari se vesele manjim računima

Zgrade u Ulici braće Radić 20 i 30 energetske su obnovljene uz sufinanciranje Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost u iznosu od 40 posto

Završetak radova na energetskoj obnovi stambenih zgrada u varaždinskoj Ulici braće Radić 20 i 30 nije je povod prosljednog okupljanju stanara, predstavnika tvrtke ZTB Stan, koja upravlja ovim zgradama, te predstavnika poslovnih partnera i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Uz kuhano vino, kobasice i kipiće na Malom placu proslavili su uspješan završetak ovoga opsežnog projekta. Obje zgrade energetske su obnovljene uz sufinanciranje Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU).

Zoran Marošlavac, direktor ZTB Stana

Prvi korak bio je energetske pregled i izrada energetske certifikata zgrada, za što je ostavrena subvencija od 40 posto ukupne investicije. Sljedeća je izrada Glavnog projekta energetske obnove, za što je FZOEU donirao 35.000 kuna, a početkom 2015. godine na radeću FZOEU-a za novu energetske obnove ostavrena je subvencija FZOEU-a od 40 posto ukupne investicije – napomenuti je direktor ZTB Stana Zoran Marošlavac. Zgrade su dobile nova pročelja i krovove, a dio suvlasnika sam je izmijenio vanjsku stolariju. Na jednoj smo zgradi stolariju zajednički prostor izmijenili preko FZOEU-a. Izrada

radova – tvrtke VZ građenje i projektiranje d.o.o. iz Oroslavja, podizvođača, poslovnih partnera, nadzorne inženjerke gradilišta Jerote stroskić, upravitelja zgrade i svih suvlasnika zgrade – obnova je završena i prije predviđenog roka. – U posljednjih petnaest dana intenzivirali smo se maksimalno ljudstvom i kapacitetima te smo radove izveli u vikendima kako bismo završili do blagdana i suvlasnicima omogućili mirne blagdane u topljim danima – kazao je, između ostalog, Zlatko Hercigonja iz tvrtke VZ građenje i projektiranje. Izradio zadovoljiva realizacijom ovog projekta je Tamara Možanić, direktorica ZTB Stana. Zgrade su dobile nova pročelja i krovove, a dio suvlasnika sam je izmijenio vanjsku stolariju. Na jednoj smo zgradi stolariju zajednički prostor izmijenili preko FZOEU-a. Izrada

radova – tvrtke VZ građenje i projektiranje d.o.o. iz Oroslavja, podizvođača, poslovnih partnera, nadzorne inženjerke gradilišta Jerote stroskić, upravitelja zgrade i svih suvlasnika zgrade – obnova je završena i prije predviđenog roka. – U posljednjih petnaest dana intenzivirali smo se maksimalno ljudstvom i kapacitetima te smo radove izveli u vikendima kako bismo završili do blagdana i suvlasnicima omogućili mirne blagdane u topljim danima – kazao je, između ostalog, Zlatko Hercigonja iz tvrtke VZ građenje i projektiranje. Izradio zadovoljiva realizacijom ovog projekta je Tamara Možanić, direktorica ZTB Stana. Zgrade su dobile nova pročelja i krovove, a dio suvlasnika sam je izmijenio vanjsku stolariju. Na jednoj smo zgradi stolariju zajednički prostor izmijenili preko FZOEU-a. Izrada

ZTB Stan provodi povezivanje Knjige položenih ugovora s Glavnom zemljišnom knjigom

Osim redovitih poslova, ZTB Stan trenutno provodi postupak povezivanja Knjige položenih ugovora s Glavnom zemljišnom knjigom. Naime, zakonska je obveza upravitelja da do 31. 12. 2015. započne sve potrebne postupke pred nadležnim tijelima državne uprave i sudovima u svrhu upisa zgrade na građevinskoj čestici i svih njezinih posebnih dijelova (etažnog vlasništva) u zemljišne knjige. Nakon završetka postupka povezivanja stanovi će biti upisani kao etažno vlasništvo u zemljišnim knjigama i imat će formirane zemljišno-knjižne uloske te svakom suvlasniku biti omogućeno da za svoj stan dobije izvadak iz zemljišne knjige kao etažno vlasnik stana i suvlasnik zajedničkih dijelova zgrade.

ZTB Stan, koji nam je omogućio energetske obnovu, a pohvalila bih izvođača radova, koji je kvalitetnom organizacijom i profesionalnim pristupom rješavao sve nastale situacije u tijeku izvođenja radova, udovoljili su stanarima. Moram priznati da zgra-

da izgleda fantastično, a iako još nije bilo prave hladnoće, već se primijeti se da je u stanovima puno toplije. Pohvalila bih i nadzornu inženjerku, koja se cijelo vrijeme maksimalno angažirala da bi ovaj projekt uspio – istaknula je T. Možanić.

Zgrada u Ulici braće Radić 30

Energetskim pregledom i izradom energetske certifikata, projekt je u Ulici braće Radić 30 počeo 2014. godine. Protokli nekoliko godina u ovoj se zgradi pojavio problem prokišnjavanja ravnog i kosog krova u stambene gornjih katova, kao i prodiranja vlage u suterenске stanove. Na javni poziv FZOEU-a za donaciju izrade Glavnog projekta energetske obnove zgrada je prijavljena 2014. godine i ostvarila je 100-postotnu donaciju od 35.000 kuna. Na natječaj Fonda za subvenciju radova energetske obnove u ožujku 2015. zgrada je ostvarila subvenciju od 40 posto od ukupne investicije. ZTB Stan je i u ovom slučaju pripremio sve potrebne dokumente i preko poslovne banke osigurao kredit za nesufinancira-

ni dio ukupne investicije od 1.375.000 kuna. – Radlo se po utvrđenom temskom planu zahvaljujući iznimno dobroj i koordiniranoj suradnji između upravitelja zgrade, nadzorne inženjerke Zanka Kravčija i nas. Sve tekuće probleme koji su se pojavljivali tijekom rekonstrukcije zgrade rješavali smo brzo, na licu mjesta i kvalitetnim rješenjima – istaknuo je Miladen Waingartner iz zagrebačke tvrtke Korming d.o.o., izvođača radova.

Nenad Kovačić, jedan od

Tamara Možanić

od samog početka, ZTB Stan je u WebSEFF programu Europske banke za obnovu i razvoj (ERDF) ostvario donacije suvlasnicima u vrijednosti od 5 do 7,5 posto iznosa glavni-

Nenad Kovačić

u siječnju – dodao je direktor ZTB Stana i najavio da će sljedeće na redu za energetske obnovu biti zgrade Trakošćanska 16, Zagrebačka 86 i

ZTB Stan trenutno upravlja zgradama u Varaždinu, Ludbregu, Lepoglavi, Ivanču, Varaždinskim Toplicama, Novom Marofu, Cvetlinskoj Jazbini, Trakošćanu i Vinici, s više od 3.800 prostora

Alojzija Stepinca 9 u Varaždinu. Naime, osim dviju zgrada u Ulici braće Radić, FZOEU s 40 posto bespovratnih sredstava sufinancira i obnovu još devet zgrada koje su ove godine prošle na natječaj. Tako zgrada u Aleji kralja Zvonimira 2 dobiva 1,4 milijuna kuna, zgrada A. Stepinca 9 dobiva 627.142 kuna, a zgradi na broju 21 stize 176.448 kuna. Zgrada u Jalkovečkoj 10 dobiva 400 milijun kuna, zgrada u Trakošćanskoj 16 više od 1,3 mil. kuna, a na broj 20 stizu

889.423 kune. Zgrada u Zagrebačkoj 86 dobiva čak 1,4 mil. kuna, koliko i zgrada u Zrinskih i Frankopana 11, dok zgrada u Ulici kardinala F. Kuhanca 4 u Ludbregu dobiva 738.314 kuna.

– Kako bismo animirali i ostale suvlasnike zgrada, napraviti ćemo i radionicu na kojoj ćemo im pokazati ravnu zgradu suvlasnika ovih dviju zgrada kako bi vidjeli uštedu ostavrenu energetskom obnovom – zaključio je Zoran Marošlavac.

ENERGETSKA OBNOVA ZGRADA u Čakovcu

ISPLATI LI SE OBNOVA STANARIMA?

str. 7

Dr. Ozil FZOEU-a, s kojim suraduje i izvođač obnovu počinje

Izmjene u 2016. godini

- RH je do 2020. g. za obnovu stambenog sektora iz EU fondova, u sklopu Operativnog programa Konkurentnost i kohezija dostupno **100 milijuna eura**
- cca 70 milijuna namijenjeno obnovi višestambenih zgrada (**525,3 mil. kn**)
- nužna prilagodba dotadašnjih uvjeta sufinanciranja u skladu s EU pravilima
- Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja 17.10.2016. godine objavilo ***Poziv na dostavu projektnih prijedloga***, otvoren **90 dana**
- raspoloživ iznos bespovratnih sredstava **152.000.000** kuna
- **Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost će zainteresiranim prijaviteljima pružiti direktnu podršku prilikom prijave i praćenja projekta, u smislu savjetovanja i osiguravanja potrebnih informacija**

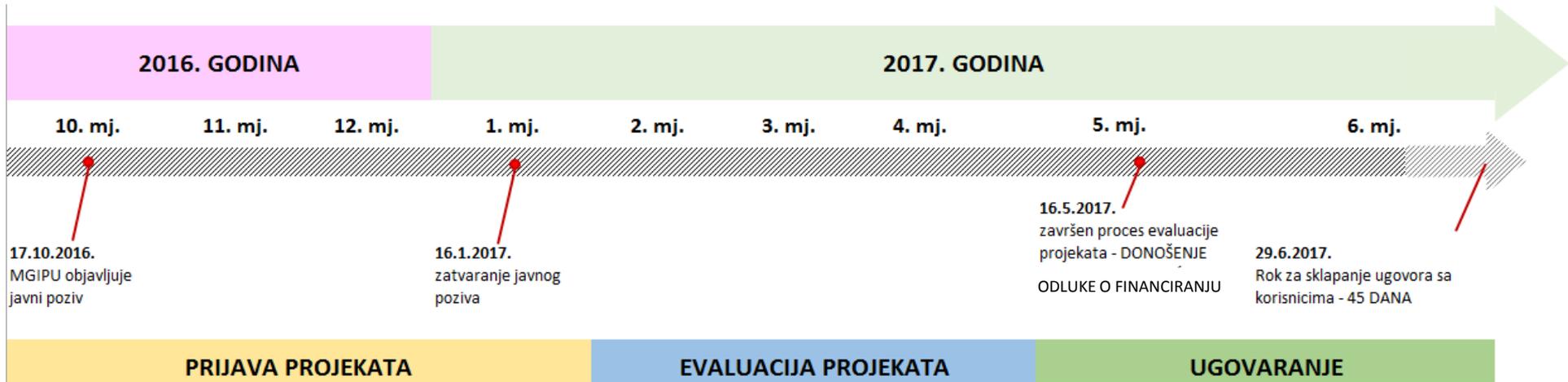

Iznos bespovratnih sredstava

Aktivnost	Stopa sufinanciranja	Maksimalni iznos bespovratnih sredstava (kn)
Energetski pregled i energetski certifikat, prije i nakon obnove	85%	30.000
Glavni projekt energetske obnove (elaborati, ako je primjenjivo)	85%	200.000
Provedba mjera energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije (npr. obnova fasade, krovišta, stubišna rasvjeta, ugradnja visokoučinkovitog sustava grijanja, korištenje sustava obnovljivih izvora energije, mjere pristupačnosti za savladavanje visinskih razlika i dr.)	60%	12.600.000
Stručni nadzor građenja/ Projektantski nadzor/ Kordinator zaštite na radu	60%	150.000
Upravljanje projektom i administracija	85%	7.650
UKUPNO CCA		13.000.000

PROCES SUFINANCIRANJA

VAŽNO! Što prije se prijaviti Fondu sa projektima koji su spremni

Nakon ugovaranja slijedi:

- realizacija projekata
- praćenje i odobravanje troškova
- isplate
- daljnje praćenje projekata i izvještavanje

KAKO SE PRIJAVITI?

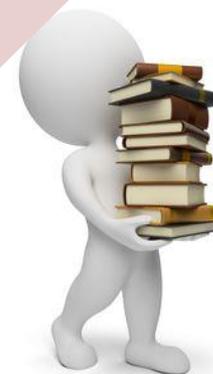
OBRAZAC FZOEU
- PROVJERA
PRIHVATLJIVOSTI
PROJEKTA

INDIVIDUALNE
KONZULTACIJE

DOSTAVA
DOKUMENTACIJE
U
ELEKTRONSKOM
OBLIKU

IZJAVA FZOEU
O SPREMNOSTI
PROJEKTOG
PRIJEDLOGA

PRIJAVA

Potrebna dokumentacija

- Prijavni obrasci – A (online) i B dio (excel)
- Izjava prijavitelja
- Ažurirani popis suvlasnika
- Izjava ovlaštenog projektanta
- Izjava o primljenim državnim potporama
- Izjava FZOEU o spremnosti projektnog prijedloga
- Ostala dokumentacija definirana pozivom

Prijavni obrazac – B dio

- Osnovni podaci o zgradi i prijavitelju
- Troškovi projekta
- Planirane mjere povećanja energetske učinkovitosti zgrade
- Dodatni podaci o projektom prijedlogu

Izjava prijavitelja

- O nekažnjavanju prijavitelja
- Nepostojanje sukoba interesa (prijavitelj ne može biti ponuditelj u bilo kojem od postupaka nabave)
- Suglasnost natpolovične većina suvlasnika
- Postojanje osigurane financijske konstrukcije za vlastito učešće
- Da nitko od suvlasnika nije prešao maksimalno dozvoljeni iznos državnih potpora (temeljem izjava suvlasnika)
- Da radovi na energetskej obnovi nisu započeli
- Da će osigurati održivost projekta i projektnih rezultata (ne odnosi se na prodaju stanova već eventualnu promjenu namjene prostora)
- Ostalo

Ažurirani popis suvlasnika?

- Ime i prezime suvlasnika
- Suglasnost s projektom (da/ne)
- Namjena (poslovni ili stambeni prostor)
- Obavljanje gospodarske djelatnosti (da/ne)
- Suvlasnički dio (Excel tablica generira % suglasnih suvlasnika!)
- Korisna površina m²

Državne potpore

- Kada korisnik/ci (suvlasnik/ci):
 - iznajmljuje suvlasnički udio
 - obavlja gospodarsku djelatnost
- Potrebno dostaviti Izjavu kojom potvrđuje da nije primio potpore više od iznosa od 200.000 € tijekom tri fiskalne godine – tzv. ***de minimis*** pravilo

Stiže EU novac za obnavljanje zgrada

PEL JADRANKA MATIĆ

Sredinom listopada ove godine (plan predviđa 17. 10.), Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja objavilo je poziv za dostavu projektnih prijedloga "Energetska obnova višestambenih zgrada", s tim da će oni koji se žele prijaviti prijave dostavljati Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti. Rok za podnošenje projektnih prijedloga bit će 90 dana, a za dobiti su raspoloživa sredstva u iznosu od 130 milijuna kuna. Ovakav projekt će biti financiran iz Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF). To je značajan promjena budući da su dosad najviše pozivi bili financirani nacionalnim sredstvima. Upravo zbog financiranja iz Europskog fonda EU fonda, došlo je do određene promjena u arhitektonskim nepovratnim sredstvima, a jedna od promjena je i uključivanje Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja (kao posebnikog tijela razine I (PTI)) koji će objaviti poziv. Sto je do sada bila zadužnica Fonda, kojemu će se i dalje dostavljati prijave kao posebnikom tijelu razine II (PTII).

Specifičnost Split 3

Skora objava poziva povodom je i javnog savjetovanja koje radi priprema sa zainteresiranim javnošću provede Ministarstvo graditeljstva. Ministarstvo će razmotriti i otkazati pristaje komentare, te nakon savjetovanja objaviti, a najkasnije do 11. listopada, objaviti popis svih pristiglih komentara s preglednim prijedlogom prihvatanjem ili djelomično ili u cjelosti i odbijenih, popraćenih kratkim obrazloženjem.

Natječaj za dobivanje nepovratnih sredstava bit će objavljen najvjerojatnije 17. listopada i na raspolaganju je 152 milijuna kuna za zgrade kao cjeline, a staka cjelina može dobiti najviše 10 milijuna kuna. Očekuju se i primjedbe tijekom javnog savjetovanja

SPLIT/STIJELO

SPLIT/STIJELO

ŠTO POKRIVAJU NEPOVRATNA SREDSTVA

Putei listopadskog poziva nepovratna sredstva mogu se dobiti za:

1. Energetski pregled zgrade, izrada izvješća o energetskom pregledu zgrade i energetskog certifikata, prije i nakon provedbe energetske obnove, koji su izrađeni u skladu sa Zakonom o gradnji (NN 153/13) i propisima donesenima na temelju Zakona o gradnji te pravilima struka;
2. Projektna dokumentacija - izrada glavnog projekta energetske obnove zgrade i, ovisno o vrsti građevine, odnosno radova, ako je to propisano posebnim zakonom ili ako je potrebno, izrada elaborata. Glavni projekt i elaborati trebaju biti izrađeni prema Zakonu o gradnji (NN 153/13). Pravilnik o obveznom sadržaju i opremanju projekata građevina (NN 04/14, 41/15, 105/15, 61/16), propisima donesenim na temelju Zakona o gradnji i posebnim propisom;
3. Obnova ovojnice zgrade - povećanje toplinske zaštite ovojnice kojom se dodaje, ubrađuju ili zamjenjuju dijelovi zgrade koji su dio omoćaka grijanja ili hladnog dijela zgrade kao što su prozori, vrata, prozorni elementi pročelja, toplinska izolacija podova, zidova, stropova, ravnihi, koshi i zaobljenih krovova, akrova i hidroizolacija;
4. Povećanje energetske učinkovitosti sustava grijanja ugrađenom novom visokoučinkovitog sustava;
5. Zamjena postojećeg sustava grijanja potrošne vode sustavom koji koristi OIE;
6. Zamjena unutarnjim rasvjetle zajedničkih prostora učinkovitim;
7. Promicanje korištenja obnovljivih izvora energije ugrađenom sustava za solarno grijanje, odnosno pripremu potrošne tople vode, dizalica topline, toplana ili kotlova na biomasu itd., ako se proizvedena energija koristi isključivo za potrebe jedinstvene arhitektonske cjeline;
8. Uvođenje sustava automatizacije i upravljanja zgradom;
9. Stručni nadzor građenja;
10. Projektantski nadzor, ako je primjenljivo;
11. Usluga koordinatora za zaštitu na radu, ako je primjenljivo;
12. Upravljanje projektom i administracija.

Koji objekti mogu na natječaj

Višestambena zgrada u smislu najavljene poziva je svaka zgrada koja je u cjelosti ili u kojoj je više od 50 posto građevinske bruto površine namijenjeno za stanovanje te ima tri ili više stambene jedinice, kojom upravlja upravitelj zgrade. Predmet projektnog prijedloga mora biti višestambena zgrada u kojoj se najmanje 66 posto građevinske bruto površine koristi za stanovanje suvlasnika stanova te čini jedinstvenu arhitektonsku cjelinu. Jedinstvena arhitektonska cjelina podrazumijeva jedinstvenu konstrukciju, funkcionalnu i oblikovnu cjelinu, koje se sastoji od jedne ili više dilatacija. Predmet jednog projektnog prijedloga moraju biti sve zgrade koje čine jedinstvenu arhitektonsku cjelinu.

Povećanje maksimalnog iznosa

Do sada je najmanji iznos nepovratnih sredstava iznosio 50.000 kuna, a najviše 1,0 milijuna kuna. Sada je najveći iznos povećan na 10 milijuna kuna, dok je najmanji zadržan na 50.000 kuna.

Za projektnu dokumentaciju 85 posto

Projektna dokumentacija sufinancira se u iznosu od 85 posto, a uključuje izradu energetskog pregleda i energetskog certifikata prije i poslije energetske obnove zgrade i glavni projekt, dok se provedba energetske obnove na zgradi, stručni nadzor građenja i projektantski nadzor sufinanciraju u iznosu od 60 posto prihvatljivih troškova zgrade, zamjena sustava grijanja, zamjena unutarnje rasvjetle i uvođenje obnovljivih izvora energije. Isto tako, MCGPU će dodijeliti više od 4,5 milijuna kuna Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti, koji će pomoći prijaviteljima u pripremi, prijavi i provedbi projekta.

Zainteresirana javnost, u koju spadaju i upravitelji višestambenih zgrada, svakako će se uključiti u javno savjetovanje, potvrđeno nam je iz dva najveća splitska upravitelja - "Stano uprave" i "Eko-noglas". U "Stano upravi" imaju dvije konkretno primjedbe i prijedloge kako ih uključiti ili uključiti. Jasna Lažeta, voditeljica Sektora za energetske učinkovitost "Stano uprave", iznosi primjedbu na

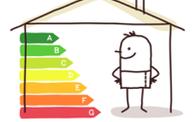
odredbu po kojoj predat jednog provedbenog prijedloga moraju biti sve zgrade koje čine jedinstvenu arhitektonsku cjelinu. Prema Lažetinim riječima, Split ima specifičnu višestambenu gradnju u kojoj jednu arhitektonsku cjelinu čini desetak ili više zgrada, za primjer navodi Split 3, što podskupljaju energetska obnova, puterijerice obnove fasade i krova. I premda jedan projekt može dobiti najviše

10 milijuna kuna, to bi sredstva bila nedovoljna. Stoga će "Stano uprava" i Jasna Lažeta predložiti da se udio nepovratnih sredstava poveća o predloženi iznos povećati na 80 posto. U tom bi se slučaju, mišljenja je, suvlasnici lakše odlučili na ulazak u projekt. Ako je povećanje neprihvatljivo, "Stano uprava" predlaže povratak na dilataciju, što će reći vraćanje mogućnosti da se zgrade uku-

zi ugrađuju na trećina koje je dan pepak, odnosno da im se omogući prijava na poziv.

Stara jezgra traži dvostruki pristup

Split ima još jednog specifičnog područja za suvlasništvo, područje za suvlasništvo, u kojemu je upravitelj objavljuje "Stano uprava". Poznato je da je riječ o zaštićenom kulturnom dobru i da se fasade ne smiju obnavljati radi ener-

13 mil. kn

50%

po zgradi

ušteda energije

60% sufinanciranja!

FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I
ENERGETSKU UČINKOVITOST

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo graditeljstva i
prostornoga uređenja

Hvala na pažnji.

vsz.eu@fzoeu.hr

Europska unija
Zajedno do fondova EU

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo regionalnoga razvoja
i fondova Europske unije

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

Operativni program
KONKURENTNOST
I KOHEZIJA

